

OKRESNÁ PROKURATÚRA LEVICE
Šafárikova 7, 934 01 Levice 1

Číslo: 1 Pv 142/22/4402-52
EEČ: 2-31-106-2023

Levice 06.11.2023

U Z N E S E N I E

Trestná vec: obv. **XXXXX**

Trestný čin: prečin: výtržníctvo podľa § 364 odsek 1 písmeno a Trestného zákona
prečin: ublíženie na zdraví podľa § 156 odsek 1 Trestného zákona

Rozhodol: prokurátorka Okresnej prokuratúry Levice

Podľa § 215 odsek 1 písmeno f Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX
miesto narodenia: XXXXX
rodné priezvisko: XXXXX
trvalé bydlisko: XXXXX
adresa na doručovanie písomností: XXXXX
väzba: nie
mladistvý

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- prečin: výtržníctvo podľa § 364 odsek 1 písmeno a Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin

forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci

- prečin: ublíženie na zdraví podľa § 156 odsek 1 Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin

forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci

na tom skutkovom základe, že:

dňa 06.08.2022 v presne nezistenom čase v nočných hodinách v Leviciach na križovatke ulíc P. O. Hviezdoslava a Námestie hrdinov na schodoch pred pobočkou ČSOB banky pravou nohou kopol do nosa tam pod vplyvom alkoholu sediaceho XXXXX a svojím konaním mu spôsobil zlomeninu nosových kostí bez posunu s krvácaním z oboch nosných dierok, ktorá si vyžiadala lekárske ošetrenie a obmedzenie spočívajúce v nemanipulácii s nosom, jeho chránením pred náhodným úrazom a telesným šetrením v trvaní do 21 dní, a pri následnom páde na zem XXXXX utrpel pomliaždenie hlavy a pravej strany hrudníka, ktoré si nevyžiadali lekárske ošetrenie, počas čoho mu z vrecka vypadli na zem osobné veci,

okrem iného aj mobilný telefón zn. Samsung Galaxy A52, na čo k nemu pristúpil mladistvý XXXXX a uvedený mobilný telefón zobral, čím XXXXX spôsobil škodu vo výške 180,- eur, a následne aj on udrel XXXXX päťou do oblasti sánky, čím mu nespôsobil žiadne zranenie,

obvinený mladistvý, ktorý v čase činu neprekročil pätnásť rok veku, nedosiahol takú úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti, aby mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie.

Odôvodnenie:

Poverený príslušník Obvodného oddelenia Policajného zboru Levice Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Leviciach odbor poriadkovej polície (ďalej len „poverený príslušník PZ“) uznesením č. ČVS: ORP-607/LV-LV-2022 zo dňa 06.08.2022 podľa § 199 odsek 1 Trestného poriadku začal trestné stíhanie za prečin výtržníctva podľa § 364 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 odsek 1 Trestného zákona a prečinom krádeže podľa § 212 odsek 1 písmeno d) Trestného zákona. Po vykonanom dokazovaní uznesením č. ČVS: ORP-607/LV-LV-2022 zo dňa 18.08.2022 podľa § 206 odsek 1 Trestného poriadku vzniesol obvinenie mladistvému XXXXX za prečin výtržníctva podľa § 364 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 odsek 1 Trestného zákona a mladistvému XXXXX za prečin výtržníctva podľa § 364 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona v súbehu s prečinom krádeže podľa § 212 odsek 1 písmeno d) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Uznesenie bolo obvineným mladistvým doručené dňa 18.08.2022. Uznesením č. ČVS: ORP-289/LV-LV-2022 zo dňa 20.09.2022 poverený príslušník PZ podľa § 18 odsek 1 Trestného poriadku spojil konanie o trestných činoch proti obvineným mladistvým na spoločné konanie s trestnou vecou vedenou proti obvinenému mladistvému XXXXX za prečin krádeže podľa § 212 odsek 1 písmeno c), písmeno d) Trestného zákona a iný vedenou pod ČVS: ORP-289/LV-LV-2022 a ďalej vykonával úkony za účelom náležitého objasnenia skutkového stavu veci.

Z dôvodu vzatia obvineného mladistvého. XXXXX do väzby v inej trestnej veci poverený príslušník PZ dňa 01.12.2022 odovzdal vec príslušnému vyšetrovateľovi Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Leviciach odboru kriminálnej polície (ďalej len „vyšetrovateľ PZ“), ktorý po skončení vyšetrovania predložil prokuratúre návrh podľa § 215 odsek 1 písmeno f) Trestného poriadku na zastavenie trestného stíhania voči obvinenému mladistvému XXXXX. Preskúmaním vyšetrovacieho spisu som zistila, že návrh vyšetrovateľa PZ je dôvodný.

Po vznesení obvinenia bol opatrením Okresného súdu Levice sp. zn. 4Tp/425/2022 zo dňa 17.10.2022 obvinenému mladistvému XXXXX podľa § 40 odsek 1 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 37 odsek 1 písmeno d) Trestného poriadku ustanovený obhajca XXXXX.

Obvinený mladistvý XXXXX k veci uviedol, že večer, keď išiel cez námestie, sedel na schodoch pri banke jeden neznámy pán, ktorý mu niečo povedal a asi ho urazil. Jedenkrát ho kopol do tváre, on spadol na zem, a potom sa postavil. Potom chcel ísť

domov, ale prišiel XXXXX, ktorý bil toho pána päšťami a zo zeme zobral jeho telefón. Ľutuje, čo spravil.

Obvinený mladistvý XXXXX k veci uviedol, že XXXXX večer pred bankou silno kopol do hlavy neznámeho pána. Keď sa pán postavil a chcel ho zbiť, pretože si myslel, že ho udrel on a nie XXXXX, udrel ho zovretou päšťou do hlavy. Potom si všimol na zemi telefón, ktorý rýchlo vzal a odišli preč. Nevie, či mu tiekla krv, bola tma. Telefón si všimol až po tom, keď nastala bitka, a ho dal potom XXXXX.

Svedok – poškodený XXXXX k veci uviedol, že v noci dňa 06.08.2022 ho fyzicky napadli neznámi páchatelia a zobrali mu mobilný telefón. Mal dosť vypité a sedel niekde na námestí na schodoch do banky alebo na zemi. Tam ho napadli, presnejšie jeden z partie chlapcov ho iba tak udrel do nosa, ktorý mu začal krváčať a on asi spadol na zem. Potom mu vypadol mobil a asi aj peňaženka. Keď ho bili, nič mu nehovorili, nevyhrážali sa mu a ani ho neprehľadávali. K ich opisu vie uviesť len toľko, že to boli mladší Rómovia, mali krátke vlasy a jeden bol nižší. Bol na lekárskom ošetrovaní, kde mu zistili zlomeninu nosa. Odcudzený mobilný telefón mu bol v nepoškodenom stave vrátený povereným príslušníkom PZ.

Svedok maloletý XXXXX k veci uviedol, že bol vo večerných hodinách na námestí vonku so XXXXX, XXXXX a XXXXX. Na zemi ležal nejaký ujo, ktorý ich začal urážať. XXXXX ho kopol do hlavy, niekde do oblasti nosa. On spadol na zem, pristúpil k nemu XXXXX a zobral mu telefón, ktorý mu asi vypadol z vrecka a ktorý dal potom XXXXX. Potom z miesta odišli a po čase za nimi prišla polícia. Svedok im hovoril, aby to nerobili, ale nevedel ich zastaviť. Podľa neho mu však nič nespravili.

Svedok maloletý XXXXX k veci uviedol, že spolu so XXXXX a XXXXX sa flákali vo večerných hodinách po meste. Na námestí spozorovali uja, ktorý sedel na chodníku pred budovou a spal. XXXXX prišiel k nemu a kopol ho do nosa. XXXXX mu zobral zo zeme telefón, ktorý mu vypadol z vrecka a pri tom ho aj udrel. Potom odišli domov a XXXXX dal telefón XXXXX. Svedok im hovoril, aby to nerobili, ale nevedel ich zastaviť.

Svedok XXXXX k veci uviedol, že obvinený mladistvý XXXXX je jeho syn a ku skutku sa vyjadriť nevie, pretože pri ňom nebol. Vie len toľko, že v noci ho zobudila dcéra, ktorá mu povedala, že prišli policajti. Vtedy zistil, že jeho syn a XXXXX sa mali pobiť v meste a zobrať nejaký telefón. Išiel za synom, ktorý už spal, a XXXXX sa hral na tom telefóne. Svedok mu telefón zobral a dobrovoľne ho vydal polícii.

Na základe odborného vyjadrenia bola určená hodnota odcudzeného mobilného telefónu vo výške 180,- eur.

Zo znaleckého posudku č. 54/2022 znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie úrazová chirurgia XXXXX vyplýva, že poškodený XXXXX podľa lekárskej správy utrpel dňa 06.08.2022 zlomeninu nosových kostí bez posunu s krvácaním z oboch nosových dierok, pomliaždenie hlavy a pravej strany hrudníka. Najpravdepodobnejšie sa jednalo o jeden tupý úder alebo kop do nosa skôr menšej

strednej intenzity u sediacej osoby s následným pádom na záhlavie a pravú stranu hrudníka. Spôsob a vznik zranenia korešponduje s výpoveďou poškodeného. Poškodený bol obmedzený na obvyklom spôsobe života nemanipuláciou a nefúkaním nosa, jeho chránením pred náhodným úrazom a telesným šetrením v trvaní do 21 dní. Počas liečby nenastali komplikácie a nedošlo k poraneniu dôležitého orgánu. Znalec nepredpokladá trvalé následky. Z medicínskeho hľadiska ide o ľahký úraz.

Z vyjadrenia Sociálnej poisťovne, pobočka Levice a Zdravotnej poisťovne Union vyplýva, že v spojení s ublížením na zdraví XXXXX nežiadajú náhradu škody, pretože im žiadna nevznikla.

Vzhľadom na skutočnosť, že obvinený mladistvý mal v čase spáchania skutku dňa 06.08.2022 14 rokov a bolo potrebné v zmysle vyššie citovaných ustanovení osobitne skúmať úroveň jeho rozumového a mravného vývoja, do konania bola pribratá znalkyňa z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých XXXXX. Ustanovená znalkyňa vyšetrila obvineného mladistvého dňa 07.06.2023. Zo záverov odborného vyjadrenia č. 40/2023 vyplýva, že intelekt obvineného mladistvého sa v rámci populačnej normy nachádza v strednom pásme ľahkej mentálnej retardácie – úroveň ľahkej debility (CIQ=65) pri výraznej prevahe vo verbálnej zložke (VIQ=71) nad praktickou (PIQ=60). V štruktúre intelektu najvyššiu úroveň – pásmo podpriemeru dosahuje generalizačná a abstrakčná schopnosť v myslení s pojmovým usudzovaním. V pásme mentálnej subnormy sa nachádzajú mnestické funkcie (krátkodobá pracovná pamäť), predstavivosť a vizuomotorická koordinácia a percepcia. Horné pásmo ľahkej mentálnej retardácie – úroveň ľahkej debility dosahujú schopnosti narábať s numerickými operáciami, schopnosti orientovať sa, riešiť náhodné sociálne situácie a logické myslenie s priestorovou orientáciou. V strednom pásme ľahkej mentálnej retardácie – úroveň stredne ťažkej debility sú všeobecné vedomosti a schopnosti sociálneho porozumenia a praktického úsudku. V dolnom pásme ľahkej mentálnej retardácie – úroveň ťažkej debility sa nachádzajú jednotlivé zložky pozornosti. V aktuálnom prežívaní je dominantné prianie zbaviť sa záťaže. Chce uniknúť pocitu deprimujúcej prázdnoty, môcť intenzívne prežívať to, čo on považuje za zaujímavé a dôležité. Rád sa zameriava na dráždivé objekty a myšlienky, niekedy až do takej miery, že sa vnucuje. Od iných očakáva, že sa k nemu nadšene pripoja. Sklamal sa vo svojich očakávaniach, preto vlastné citové vzruchy vníma ako záťaž, snaží sa ich držať pod kontrolou, čím stráca svoju srdečnú spontánnu bezprostrednosť. Chce mať možnosť voľne sa rozvíjať, bez zábran a autoritatívneho obmedzovania či ovplyvňovania. V súčasnosti nie je schopný zostať v pokojnom a uvoľnenom stave, preto netrpezlivo nalieha na okamžitú zmenu neuspokojujúcej situácie. Vyžaduje neodkladné splnenie svojhlavých nárokov a prianí. Jeho osobnosť je vo vývine, simplexná s pretrvávajúcimi pubescentnými prejavmi, introvertnými tendenciami, s nízkym sebavedomím a sebahodnotením, emočne a sociálne nezrelá, afektívne instabilná, egocentrická, s nezájmom o dianie a ľudí mimo jeho známeho sociálneho prostredia. Správanie je pudové, racionálna kontrola minimálna, ľahko zlyháva pod vplyvom túžby okamžitého, čo najjednoduchšieho uspokojenia vlastných potrieb a prianí. Má socio-adaptačné ťažkosti, nemá naučené, ako reagovať v rôznych sociálnych situáciách, neuvedomuje si potreby a priania iných, sú mu v podstate ľahostajné. Nemá pokoj a trpezlivosť potrebné k vecnému posudzovaniu ani dostatočne rozvinuté potrebné kognitívne zručnosti, preto

sa vystavuje nebezpečenstvu unáhlených a málo premyslených rozhodnutí. Jeho citlivosť voči hraniciam je minimálna, ľahko a bez výčitiek svedomia ich prekračuje v bežnom živote, pretože nemá osvojené ani zvnútornené všeobecne spoločensky platné mravné a morálne normy a pravidlá, ani potrebu ich dodržiavať. Jeho morálny vývin sa nachádza na prvom stupni predkonvenčnej úrovne, čo zodpovedá fyzickému veku 6 – 7 rokov, kedy sú udalosti hodnotené vo fyzikálnych súvislostiach, morálka je heteronómna, jedinec sa riadi tým, čo je vynucované silou a mocou. Nezamýšľa sa nad svojím správaním, jeho adekvátnosťou či neprijateľnosťou, ani nad možnými dôsledkami pre seba či iných. Koná pudovo, bez rozmyšľania reaguje aj na malé provokácie, ktoré ani nemusia byť smerované voči nemu, ľahko sa nechá strhnúť ostatnými. Jeho osobnosť je zaostalá, jeho psychický vývin oproti populačnej norme je znížený. Sociálna úroveň tiež nezodpovedá jeho fyzickému veku, orientačne sa nachádza na úrovni 5 – 6 rokov fyzického veku. Jeho schopnosti korigovať žiaducim a spoločensky prijateľným spôsobom sú minimálne, pretože nemá osvojené základné morálne normy ani zvnútornenú potrebu ich dodržiavať. Síce vie, že „kradnúť a ubližovať iným sa nesmie“, no samostatne sa nezamýšľa nad možnými dôsledkami svojho konania, sú mu ľahostajné. Intelekt obvineného mladistvého sa nachádza v pásme ľahkej mentálnej retardácie, čo je už považované za patologické. V štruktúre jeho osobnosti ani vo vývine znalkyňa nezistila známky psychopatológie v zmysle duševného ochorenia, skôr možno hovoriť o slaboduchosti. S poukazom na nízku kognitívnu úroveň má znalkyňa za to, že obvinený mladistvý sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že jeho konanie je v rozpore so zákonom a hrubo ohrozuje zdravie a život iného, a to i napriek tomu, že bol v minulosti trestne stíhaný. V čase spáchania skutku nebol schopný usmerniť svoje správanie.

Zo správy Spojenej školy internátnej XXXXX vyplýva, že obvinený mladistvý je v školskom roku 2022/2023 žiakom IX. B triedy, vzdelávaný podľa učebných osnov A – variantu (žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia). Ide o žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, so zdravotným znevýhodnením, zdravotným mentálnym postihnutím, z menej podnetného bilingválneho rodinného prostredia. Mentálne postihnutie spôsobuje žiakovi ťažkosti pri vnímaní a jednotlivých myšlienkových operáciách. Napriek tomu dosahuje dobré vyučovacie výsledky, o učenie prejavuje aktívny záujem. Pri riešení predkladaných úloh potrebuje povzbudenie, usmernenie a pomoc. Psychomotorické tempo je pomalšie, pozornosť narušená v koncentrácii i tenacite, s klesajúcou tendenciou, narastajúcim časom a zvyšovaním náročnosti úloh sa objavuje únava a stráca záujem o prácu. Má znížené pamäťové schopnosti, myslenie je jednoduché a konkrétne, prítomné sú neprimerané emocionálne reakcie, zvýšená iritabilita. V kolektíve triedy je obľúbený, kamarátsky a snaživý, vždy ochotne pomôže spolužiakom aj vyučujúcim. Jeho problémom je impulzivnosť, ľahká ovplyvniteľnosť a snaha splynúť a prispôbiť sa práve spolužiakom a kamarátom s nevhodným správaním. Škola má sprostredkovane informáciu, že u žiaka je prítomné časté užívanie alkoholu, omamných látok a ponocovanie. Zo strany matky absentuje spolupráca so školou, nezaujíma sa o vyučovacie výsledky, správanie, úspechy alebo potreby syna v škole. Nedbá o pravidelnú prípravu a dochádzku, komunikácia s ňou je veľmi komplikovaná, v prípade potreby triedna učiteľka kontaktuje matku sprostredkovane (cez tetu žiaka). V treťom štvrtroku školského roka 2022/2023 ma žiak navrhnuté pokarhanie riaditeľom školy za 17 neospravedlnených hodín a v druhom polroku za 61 neospravedlnených hodín.

Zo správy mesta Levice vyplýva, že voči obvinenému mladistvému nevidujú žiaden priestupok.

Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice vyplýva, že úrad eviduje spisovú dokumentáciu obvineného mladistvého od roku 2021 z dôvodu neplnenia povinnej školskej dochádzky. Matka je toho času obvinená z prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže. V školskom roku 2022/2023 obvinený mladistvý navštevuje 9. ročník základnej školy, školská dochádzka je nepravidelná, prospech je aj napriek tomu dobrý. S obvineným mladistvým boli uskutočnené výchovné pohovory s cieľom upozornenia na dôsledky správania a sanácie problémového správania v školskom prostredí. Obvinený mladistvý nefajčí, s návykovými látkami skúsenosti nemá. S užívaním alkoholických nápojov skúsenosti má, nie je pravidelným konzumentom. Na základe vyjadrenia matky s ním nie sú výchovné problémy, uvedomuje si dôsledky svojho správania. Nie je v starostlivosti špecialistov. Prognóza jeho ďalšieho sociálneho vývinu je vzhľadom na jeho doterajší spôsob života neistá, v septembri 2023 bude umiestnený do reedukačného centra.

Zo správy Okresného úradu Levice odbor všeobecnej vnútornej správy vyplýva, že obvinený mladistvý sa dňa 13.08.2022 dopustil drobného ublíženia na zdraví, avšak z dôvodu nedostatku veku pre vyvodenie priestupkovej zodpovednosti okresný úrad vec záznamom dňa 07.12.2022 odložil.

Z odpisu Registra trestov SR a Výpisu z ústrednej evidencie priestupkov Ministerstva vnútra SR vyplýva, že obvinený mladistvý nebol doposiaľ súdne trestaný ani priestupkovo postihnutý.

Z vlastnej rozhodovacej činnosti vyplýva, že voči obvinenému mladistvému bolo podľa § 215 odsek 1 písmeno f) Trestného poriadku uznesením č. k. 1 Pv 62/23/4402 – 17 zo dňa 06.07.2023 zastavené trestné stíhanie za skutok právne kvalifikovaný ako prečin krádeže podľa § 212 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil dňa 23.12.2022.

Podľa § 22 odsek 1 Trestného zákona kto v čase spáchania činu inak trestného nedovršil štrnásť rok svojho veku, nie je trestne zodpovedný.

Podľa § 94 odsek 1 Trestného zákona osoba, ktorá v čase spáchania trestného činu dovŕšila štrnásť rok a neprekročila osemnásť rok svojho veku, sa považuje za mladistvú.

Podľa § 94 odsek 2 Trestného zákona ak táto hlava neobsahuje osobitné ustanovenia, použijú sa na mladistvého ostatné ustanovenia tohto zákona.

Podľa § 95 odsek 1 Trestného zákona mladistvý mladší ako pätnásť rokov, ktorý v čase spáchania činu nedosiahol takú úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti, aby mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie, nie je za tento čin trestne zodpovedný.

Podľa § 2 odsek 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú

z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 odsek 12 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa § 215 odsek 1 písmeno f) Trestného poriadku prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak obvinený mladistvý, ktorý v čase činu neprekročil pätnásť rok veku, nedosiahol takú úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti, aby mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie.

Podľa § 337 Trestného poriadku v konaní proti mladistvému treba čo najdôkladnejšie zistiť aj stupeň rozumového a mravného vývoja mladistvého, jeho povahu, pomery a prostredie, v ktorom žil a bol vychovávaný, jeho správanie pred spáchaním činu, z ktorého je obvinený, a po ňom a iné okolnosti dôležité pre voľbu prostriedkov vhodných na jeho nápravu, najmä na posúdenie, či má byť nariadená ochranná výchova mladistvého. Zisťovanie pomerov mladistvého sa uloží aj orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obci.

Podľa § 338 Trestného poriadku u mladistvého, ktorý v čase činu neprekročil pätnásť rok svojho veku, treba vždy skúmať, či bol spôsobilý rozpoznať protiprávnosť činu a či bol spôsobilý ovládať svoje konanie.

V zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 22 odsek 1 Trestného zákona zákonodarca, až na výnimku v súvislosti so spáchaním trestného činu sexuálneho zneužívania podľa § 201 Trestného zákona, spája následky v podobe vyvedenia trestnoprávnej zodpovednosti u fyzickej osoby, ktorá v čase spáchania skutku dovŕšila 14. rok veku. S odkazom na znenie ustanovenia § 136 Trestného zákona trestnú zodpovednosť zakladajú činy, ktoré fyzická osoba spácha najskôr v deň, ktorý nasleduje po dni jej 14. narodenín. Trestný zákon ďalej osobitným spôsobom upravuje trestnú zodpovednosť fyzických osôb, ktoré v čase spáchania trestného činu dovŕšili 14. rok veku a neprekročili 18. rok svojho veku a označuje ich za mladistvé (§ 94 odsek 1 Trestného zákona). Stanovenie najskoršieho veku pre vyvedenie trestnoprávnej zodpovednosti má síce rýdzo právny charakter, avšak úzko súvisí s rozumovou a mravnou vyspelosťou, ktorá sa u priemerného zdravého jedinca vo veku 14 rokov predpokladá na takej úrovni, ktorá zakladá jeho schopnosť adekvátne rozpoznať protiprávnosť činu a ovládať svoje konanie (rozumová a vôľová zložka).

S prihliadnutím na skutočnosť, že osoba vo veku 14 rokov je stále vo vývoji a prebieha u nej proces dospievania, ktorý je u každého jednotlivca individuálny a závisí od mnohých vnútorných faktorov (genetické, organické anomálie) a vonkajších faktorov (výchovné prostredie a sociálne interakcie), zákonodarca na túto skutočnosť reflektuje zavedením tzv. podmienenej (relatívnej) trestnoprávnej zodpovednosti (príčetnosti) a obligatónym skúmaním rozumovej a mravnej

vypelosti u osoby, ktorá v čase skutku dovŕšila 14. rok veku a neprekročila 15. rok veku v kontexte následného posúdenia možnosti rozpoznať protiprávnosť činu a ovládať svoje konanie. V prípade, že sa niektoré z uvedených faktorov u konkrétneho jedinca uplatnia výraznejšie, dochádza k narušeniu plynulosti vývoja, čo môže vyústiť až do zníženej sociálnej adaptácie, porúch správania a prípadne až do protispoločenského správania vo forme páchania priestupkov alebo trestných činov. Pri skúmaní rozumovej vypelosti je predmetom skúmania intelektuálna úroveň jedinca a schopnosť jeho myslenia, kým pri skúmaní mravnej vypelosti je predmetom miera osvojenia si spoločenských noriem a hodnôt a vytváranie si vlastného hodnotového systému na pozadí všeobecne platných spoločenských noriem a pravidiel, a to s ohľadom na obvyklú úroveň vypelosti u priemerného zdravého jedinca vo veku 14 – 15 rokov. Pri tzv. podmienenej trestnej zodpovednosti je potrebné posudzovať úroveň rozumovej a mravnej vypelosti osobitne vo vzťahu k ovládacej a rozpoznávacej zložke.

Posúdenie stupňa rozumového a mravného vývoja mladistvého medzi 14. a 15. rokom veku spadá do kompetencie znalca psychológa. Jeho úlohou je na pozadí odborného vyšetrenia stanoviť rozumový a mravný vývoj jedinca a porovnať ho so stupňom, aký dosahuje priemerný zdravý jedinec v jeho veku. Znalecký posudok a podporne i ďalšie zabezpečené dôkazy týkajúce sa pomerov mladistvého v kontexte skutku, ktorý spáchal, tvoria vo svojom súhrne podklad pre prijatie právneho záveru o jeho schopnosti rozpoznať protiprávnosť činu alebo ovládať svoje konanie. Nedostatok niektorej zo zložiek podmienenej zodpovednosti nemusí byť nevyhnutne prejavom duševnej poruchy, poprípade až v zmysle nepríčetnosti v čase skutku (tzv. absolútna príčetnosť). Duševná porucha sa posudzuje samostatne znalcom psychiatrom spravidla v prípade, ak primárne vyšetrenie znalcom psychológom odôvodní jej možnú existenciu.

Z vykonaných dôkazov vyplýva, že obvinený mladistvý úmyselne na mieste prístupnom verejnosti fyzicky napadol poškodeného a ublížil mu na zdraví. Spáchanie skutku, okrem jeho priznania, dokazujú i výsluchy obvineného mladistvého XXXXX, svedkov, znalecký posudok a zabezpečené listinné dôkazy. Obvinený mladistvý konal sám bez predchádzajúcej výslovnej alebo konkludentnej vzájomnej dohody s obvineným mladistvým XXXXX, preto ich konanie je potrebné v kontexte vykonaných dôkazov hodnotiť ako tzv. postupné páchatelstvo. Z odborného vyjadrenia znalkyne, a podporne i listinných dôkazov, zároveň vyplýva, že obvinený mladistvý v čase spáchania skutku nedosiahol takú úroveň rozumového a mravného vývoja, aby si uvedomil, že koná proti normám spoločnosti regulujúcim ochranu života a zdravia v rozsahu, aký dosahujú jeho vrstovníci. Na podklade záverov psychologického znaleckého posudku možno konštatovať, že rozumový vývoj obvineného mladistvého sa nachádza pod úrovňou populačnej normy (stredné pásmo ľahkej mentálnej retardácie – úroveň ľahkej debility), jeho osobnosť je jednoducho štruktúrovaná, emočne a sociálne nezrelá s pudovým správaním a minimálnou racionálnou kontrolou. Ľahko zlyháva pod vplyvom okamžitého čo najjednoduchšieho uspokojenia vlastných potrieb a priání. Má socio-adaptačné poruchy, nemá naučené, ako reagovať v rôznych sociálnych situáciách. Jeho morálny vývin sa taktiež nachádza pod úrovňou populačnej normy a zodpovedá fyzickému veku 6 – 7 rokov (prvý stupeň predkonvenčnej úrovne). Jeho osobnosť je zaostalá, psychický vývin oproti populačnej norme znížený, sociálna úroveň sa nachádza na úrovni 5 – 6 rokov fyzického veku, jeho schopnosti korigovať svoje

správanie žiaducim a spoločensky prijateľným spôsobom sú minimálne, nemá osvojené základné morálne normy ani znútornenú potrebu ich dodržiavať. Z hľadiska závažnosti sa obvinený mladistvý dopustil spáchania prečinu proti životu a zdraviu, uvedomuje si, že „ubližovať iným sa nesmie“, avšak v čase skutku sa samostatne nezamýšľal nad protiprávnymi dôsledkami svojho konania, pričom ľahostajnosť k nim je vlastná jeho osobnosti. Nedostatočná úroveň jeho rozumovej a mravnej vyspelosti podporne vyplýva aj zo zabezpečených správ týkajúcich sa jeho pomerov. Pochádza z málo podnetného prostredia, je vychovávaný matkou, ktorá nemá záujem o jeho potreby, vyučovacie výsledky, za čo je trestne stíhaná, a zlyháva v jeho výchove. Správanie obvineného mladistvého nepodlieha adekvátnej autoritatívnej kontrole, absentuje u neho povzbudenie a usmernenie, a preto má tendencie prispôbovať sa osobám s negatívnym vzorcom správania sa. Účinku jeho prevýchovy sa minuli aj opatrenia zo strany orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý navrhol jeho umiestnenie do reedukačného centra. Jeho správanie v čase skutku možno charakterizovať ako pudové a nezrelé, bez uvedomovania si ďalších následkov. Uvedené vyplýva aj zo skutočnosti, že nevie presne uviesť, prečo poškodeného napadol, uvádza, že „asi“ ho urazil. Vypočutí svedkovia jeho konanie popísali ako náhle, pričom ich nepočúval, keď mu hovorili, aby prestal. Jeho správanie bolo v značnej miere motivované i snahou ukázať sa pred partiou kamarátov a kompenzovať si tak vlastné pocity menejcennosti, pričom útok smeroval proti síce dospelej, ale v tom čase fyzicky slabšej osobe, ktorá bola pod značným vplyvom alkoholu a nemohla sa brániť. Obvinený mladistvý síce mohol ovládať svoje konanie, avšak pod vplyvom nedostatočnej úrovne rozumovej a mravnej vyspelosti nemohol rozpoznať jeho protiprávnosť. Svoje konanie ani nemá snahu ospravedlniť, hoci i vymyslenými okolnosťami, pretože v čase skutku a ani po ňom sa osobitne nezamýšľal nad jeho dôsledkami. V uvedenom prípade nešlo o vopred premyslené konanie, ale o takú „náhodnú“ situáciu, ktorá v ňom vzbudila príležitosť konať pudovo a protizákonne, za súčasného zlyhania racionálnej kontroly a prekročenia spoločensky platných morálnych a mravných pravidiel, ktoré nemá osvojené ani znútornené. Obvinený mladistvý vo svojej štruktúre osobnosti vykazuje dráždivosť, impulzivitu a i na malé provokácie, ktoré ani nemusia byť smerované voči nemu, reaguje bez rozmyšľania. Podľa záverov odborného vyjadrenia dosahuje jeho intelekt práve v časti riešenia náhodných sociálnych situácií úroveň ľahkej debility a v časti praktického úsudku úroveň stredne ťažkej debility. Takýto druh správania mu je vlastný a prirodzený na pozadí jednak oneskoreného vývoja, ako aj málo podnetného prostredia, v ktorom vyrastá a ktoré ho ovplyvňuje. Obvinený mladistvý s výnimkou priestupku, pre ktorý bola vec pre nedostatok veku správnym orgánom odložená, nemá doposiaľ skúsenosť s následkami protiprávneho konania v podobe uloženej sankcie či trestu. Nedostatok rozpoznavacej zložky podmienenej trestnej zodpovednosti je v zmysle § 215 odsek 1 písmeno f) Trestného poriadku obligatívnym dôvodom pre zastavenie trestného stíhania.

Je tiež nutné upozorniť na fakt, že podmienená trestná zodpovednosť sa objektívne viaže na čas spáchania skutku, nie na čas psychologického vyšetrenia obvineného mladistvého, ktoré sa uskutočnilo dňa 07.06.2023, t. j. až po takmer roku od spáchania skutku. Vzhľadom na charakter oneskoreného vývoja osobnosti obvineného mladistvého však možno logicky dospieť k záveru, že znalkyňou konštatovaná znížená úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti oproti populačnej norme nemohla v čase spáchania dosahovať inú, resp. vyššiu úroveň oproti úrovni

v čase vyšetrenia. Naopak, s prihliadnutím na štruktúru osobnosti a priebeh vývoja, ktorý je značne oneskorený, možno predpokladať, že úroveň jeho rozumovej a mravnej vyspelosti bola v čase spáchania skutku ešte nižšia.

S poukazom na vyššie uvedené dôkazy, ich hodnotenie jednotlivo i vo svojom súhrne a citované ustanovenia som rozhodla v zmysle výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, do troch pracovných dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok. (§ 185 a nasl. Tr. por.)

Mgr. Lenka Servická
prokurátorka